

ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ

ಶ್ರೀಮತಿ ಟಿ. ಎನ್. ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ

ಇರುವ ಕೆಲಸವು ಮಾಡು ಕಿರಿದೆನದೆ ಮನವಿಟ್ಟು | ದೊರೆತುದ ಹಸಾದವೆಂದುಣ್ಣು ಗೋಣಗಿಡದೆ |

ಧರಿಸು ಲೋಕದ ಭರವ ಪರಮಾರ್ಥವನು ಬಿಡದೆ | ಹೊರಡು ಕರೆ ಬರಲ್ ಅಳದೆ - ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ||

ಮಮತಾಮಯಿ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಹೇಗೆ ಅರಿತು ಪೂರೈಸುತ್ತಾಳೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ತಾಯಿಯಾಗಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಮಾತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವಾಕ್‌ಜಾತುರ್ಯ, ಯೋಚನಾಲಹರಿ - ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನೇ ನೀಡಿದ್ದಾಳೆ. 'Life is very simple, but we insist on making it complicated' ಎಂಬಂತೆ ಸುಲಭ ಸರಳವಾದ ನಮ್ಮ ಜೀವನಪರ್ಯಾಯಕ್ಕೆ, ಧೈಯರಹಿತ ದುಡಿಮೆ, ಆಡಂಬರ, ಅಸೂಯೆ, ಅತ್ಯಾಶೆಗಳನ್ನು ಕೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ನಾವೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದು ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಬದುಕಲು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯೇ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯ.

ಶರೀರದ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವೆಂಬ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಮನಸ್ಸೇ ಪೂಜಾರಿ. ಈ ಮರ್ಕಟ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಧ್ಯಾನವು ಸೂಕ್ತ ಸಾಧನ. ಧ್ಯಾನದಿಂದ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಮುಂತಾದ ಏರುಪೇರುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ, ಶಾಂತಚಿತ್ತತೆ ಹಾಗೂ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಧ್ಯಾನದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆಯೋ, ನಮ್ಮ ಜೀವನವೂ ಹಾಗೆಯೇ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ನಮ್ಮ ಯೋಚನಾಲಹರಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ರವೀಂದ್ರನಾಥರ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ', ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ' - ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ಕೃಷ್ಟಗೊಳಿಸುವಂತಹ ರಚನೆಗಳು. ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೂಡ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ನೀಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ದೇವರಿಗೊಪ್ಪಿಸುವ ನಂಬಿಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿರಾಳಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಮ್ಮ ದಿನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಉಲ್ಲಾಸಭರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಪೂಜಾಕ್ರಮಗಳು ಅತಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಧನಗಳೆಂದು ಸಾಬೀತಾಗಿವೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ನಾವು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಬಲ್ಲ ಆತ್ಮತ್ವಮ ಜೀವನಪಾಠವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು ಸನ್ನಿಹಿತ. ಜೀವನದ ಪರಮೋಚ್ಚ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ, 'ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾಳುವ ಸಂತೃಪ್ತಿಯ ಬಾಳ್ವೆ'. ಕುವೆಂಪುರವರು ಹೇಳುವಂತೆ,

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂಬನಿಯನೊಂದನೊರಿಸಿದ ನರನೆ ಧನ್ಯ! ನಿಟ್ಟುಸಿರನೊಂದ ಸಂತೈಸುವನೆ ಮಾನ್ಯ!

ಜೀವನದ ಕರಿಮಣಿಯ ಕತ್ತಲಲಿ ಕಿರಣವೊಂದನು ತಂದು ಭರವಸೆಯನೀಯುವಾತನೆ ಇವಿ!

ಅದೆ ಪೂಜೆ, ಧರ್ಮ, ಯೋಗ, ಭಕ್ತಿ!

ಇಂತಹ ಬಾಳು ನಮ್ಮದಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸರ್ವಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು 'ಆನಂದ' ಹಾಗೂ 'ಸಂತೃಪ್ತಿ'ಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಿ. ಎಸ್. ಮಂಗಳಮ್ಮ, ಮೈಸೂರು

ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕು ಹಸನಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದರೆ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಹವಾಸಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಯಾರೂ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನವರ ಸಹಕಾರ ಖಂಡಿತ ಬೇಕು. ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿ ಗಿಡಮರಗಳಿಂದಲೂ ಕಲಿಯಬೇಕಾದದ್ದು ಬಹಳ ಇದೆ. 'ಮಾನವ ಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು, ಅದನ್ನು ಹಾನಿ ಮಾಡಲುಬೇಡಿ ಹುಚ್ಚಪುಗಳಿರಾ' ಎಂದರು ದಾಸರು. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಗಂಟೆ ಇದು. 'ಮನುಷ್ಯ' ಮನುಷ್ಯನಾಗಿಯೇ ಬಾಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸುಖ, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿ ಬೇಕಾದರೆ, ಎಲ್ಲೋ ದೂರದ ಕಾಡಿಗೆ ತೆರಳಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ನೀತಿ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

ಹಿರಿಯರ ನಡೆನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅವರ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಬದುಕಿಗೆ ಸತ್ಯ, ಸದ್ಗುಣಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತವು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸದ ಹಿಂದೆಯೂ ದೈವೀ ಭಾವನೆ ಇರಬೇಕು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಳುವಾಗಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವವರೆಗೂ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸವೂ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೋ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ಭಗವಂತನ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವೂ ನಾವು ಮಾಡುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೇ ದೇವರಿಗೆ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅನಂತರ ದಿನಚರಿ ಆರಂಭವಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನವರು, ಕೆಲಸದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ 'ಶ್ರಮ'ವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಾಪುರುಷರ ಜೀವನದ ಘಟನೆಗಳು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಬದುಕಿನ ಜಂಜಾಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಜೀವನವನ್ನು ಆನಂದಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮುಂತಾದ ಪುರಾಣಗಳ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಜೀವನದ ನಶ್ವರತೆಯನ್ನರಿತು, ಸರಳ ಸುಲಭ ಜೀವನದ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡಲು ಅವರು ಸದಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಧರ್ಮ ನೀತಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿಚಾರಗಳು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ, ಅನುಕರಣೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅವು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿವೆ, ಅಷ್ಟೇ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕವಿದಿರುವ ಪಾಚಿಯನ್ನು ಸರಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿನವರ ಅನುಭವದ ಕಥೆಗಳು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ನೀತಿಕಥೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ವೃದ್ಧರವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಬೇಕು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ, ಇತರರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗದ ನಡೆ-ನುಡಿಯೇ ಧರ್ಮ. ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಧರ್ಮ, ನೀತಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ, ತಿಳಿಸುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಅದರ ಅರಿವು ಶತಸ್ತಂಭ, ನೀತಿ ಧರ್ಮಗಳು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಪದಗಳಲ್ಲ. ಅವು ನಡೆ-ನುಡಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಜಿ. ಎಮ್. ಮಲ್ಲೇಶ್, ಬೆಂಗಳೂರು

೧೯೪೬ ರಲ್ಲಿ ತಿರುವಣ್ಣಾಮಲೈಯ ಶ್ರೀರಮಣ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ಶ್ರೀ ಅರುಣ' ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರ ಮೂಲಕ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದ ಪ್ರವೇಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಸಂಕೋಚ ಸ್ವಭಾವದ ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಧೈರ್ಯ ಸಾಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೇ ಆಶ್ರಮದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದೆ. ಆಗ ದೈವೀ ಪ್ರಭಾವಲಯದೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂತೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆಶ್ರಮದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡೆ.

ಆಶ್ರಮದ ಅಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ತ್ಯಾಗೀಶಾನಂದಜಿ ಅವರು ಉಪನಿಷತ್ ಕಾಲದ ಋಷಿಮುನಿಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ನಮಗೆ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪದೇಶ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನಾದರೂ ಅವರಿಂದ ದೊರಕದೆ ಇದ್ದದ್ದು, ಈಗ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂತಾಯಿತು.

೧೯೪೬ ನೇ ಇಸವಿ, ಜನವರಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರ ಸಭೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಅವರಿಂದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ದೊರೆಯಿತು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ 'ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಚನವೇದ', ದಿವ್ಯತ್ರಯರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳು, ಸ್ವಾಮಿ ಆದಿದೇವಾನಂದರ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಸ್ವಾಮಿ ಸೋಮನಾಥಾನಂದರ 'ಭಗವದ್ಗೀತಾ ಭಾವಧಾರೆ', 'ಉಪನಿಷತ್ ಭಾವಧಾರೆ', 'ನಾರದ ಭಕ್ತಿಸೂತ್ರ', 'ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಗೀತೆ', ಸ್ವಾಮಿ ರಂಗನಾಥಾನಂದರ 'ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಂದೇಶ' ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಏಕಾಗ್ರತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೇವರ ಭಾವಚಿತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ದಿವ್ಯತ್ರಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಭಗವಾನ್ ರಮಣರ ಚಿತ್ರಗಳು ಮಾತ್ರ ಇವೆ. ನನ್ನ ಈ ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀರಮಣ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಈಗಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ನಾನು ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪುಣ್ಯಫಲದಿಂದ, ವಾರ್ಧಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಗಾಂಧಿ ಆಶ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿನೋಬಾಜಿ ಅವರ ಪವನಾರ್ ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಎಡರುತೊಡರುಗಳು ಬಂದರೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಆತ್ಮಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಕುಂದು ಬಂದಿಲ್ಲ.

